

at forfatningskommissionen har helt frie hænder og kan gå i gang med sit arbejde uden forhåndsbindinger.

Hvis kommissionen, som foreslået, nedsættes i 2003, bør den kunne gøre sit arbejde færdigt inden udgangen af 2005, så der ligger et konkret forslag til en ny grundlov på Folketingets bord, som befolkningen kan tage stilling til i begyndelsen af 2006.

Bemærkninger til forslaget enkelte bestemmelser

Til punkt 1.

En ny grundlov bør indledningsvis fastslå, at al offentlig magt i Danmark udgår fra folket, samt at det danske folkestyre bygger på den frie, lige og almindelige valgret, et repræsentativt og parlamentarisk princip, et kommunalt selvstyre og et forpligtende internationalt samarbejde.

I de indledende bestemmelser vil det også være naturligt at fastslå, at Danmark er en selvstændig stat, at statsformen er monarkisk, og at tronen går i arv til den førstfødte uanset køn.

Den gældende grundlov bygger både i sin form, sit indhold og sit sprog på den grundlov, der blev formuleret i 1849. Det gør den vanskelig at læse og for uindviede næsten umulig at forstå.

Der er et påtrængende behov for, at grundloven ombyrdes og skrives i et moderne og let forståeligt sprog.

Til punkt 2.

Der er et påtrængende behov for at bringe grundlovens kapitel om borgernes frihedsrettigheder i overensstemmelse med den europæiske menneskerettighedskonvention og EU's charter om grundlæggende rettigheder (charteret).

I det moderne velfærdssamfund har indbyggerne fået borgerlige, politiske, økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, som ligger klart ud over, hvad der følger af den nuværende grundlovs ord. Også på dette punkt er der et behov for at opdatere grundloven. Samtidig bør det fælles værdisæt, som disse rettigheder udspringer af, indføres i grundloven.

Det fælles værdisæt kan kort udtrykkes ved:

- At ethvert menneske har værdi og udfolder sig under ansvar over for fællesskabet.
- At dette ansvar er særlig stærkt i forhold til de dårligst stillede.
- At der skal værnes om de værdier, som ikke kan måles i penge.

En ny grundlov bør sikre ligestilling mellem mænd og kvinder, gøre det klart, at der med rettigheder følger pligter, og at et ansvar følger med udnyttelsen af enhver frihed. Således bør det klart fremgå, at den en-

kelte ikke blot har et ansvar over for andre mennesker og menneskelige fællesskaber, men at den enkelte også har et ansvar over for naturen og de kommende generationer. Ingen må for at tilfredsstille sine personlige behov belaste naturen eller lægge sådanne byrder på eftertiden, at andre ikke kan få de samme muligheder, som de selv har haft. Bæredygtighed bør være et overordnet princip i lovgivningen.

Det bør også klart fremgå, at intet hensyn til den private ejendomsret må begrænse tankens og forskningens frihed. Magtfulde individer, virksomheder og organer må ikke kunne begrænse andres frie muligheder ved at monopolisere medicområdet eller ved – gennem patentering – at blokere for en videre ide- eller vidensudvikling. Indsatsen mod forurening og for naturbeskyttelse må ikke underordnes hensynet til snævre grundejer- og landbrugsrettigheder.

EU's charter om grundlæggende rettigheder er foreløbig en politisk deklaration vedtaget på Nicetopmødet i december 2000, men meget tyder på, at det vil blive indarbejdet som en juridisk bindende del af EU's kommende forfatningstraktat.

Charteret synliggør, at EU også er et fællesskab om værdier, som ikke kan måles i penge, og at det ikke blot er systemet, der har rettigheder over for borgerne, men at det også er borgerne, der har rettigheder over for systemet. Hvad mere er: Charteret ligestiller de økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder med de borgerlige og politiske. Det sker under henvisning til menneskerettighedskonventionens første artikel, som siger, at den menneskelige værdighed skal respekteres og beskyttes, og at det vil krænke den menneskelige værdighed, hvis et menneske ikke har noget at leve af eller bo i, fordi det bliver ude af stand til at forsørge sig selv.

En tidssvarende demokratisk grundlov må slå fast:

- At al offentlig magt skal udøves i respekt for alle menneskers ligeværd og for det enkelte menneskes frihed og værdighed.
- At den enkeltes personlige, økonomiske og kulturelle velfærd skal være et grundlæggende mål for den offentlige virksomhed.

Særskilt skal det pålægges den offentlige myndighed at betrygge retten til sundhed, arbejde, bolig og uddannelse samt virke for social omsorg og tryghed.

En ny grundlov må naturligvis også præcisere, at vort samfund bygger på et humant grundlag, hvorfor mennesker ikke må diskrimineres på grund af køn, hudfarve, national eller etnisk baggrund, sprogligt eller religiøst tilhørsforhold, handicap, seksuel orientering, alder eller andre forhold, som gælder det enkelte menneske.